

21 май – Кавказ урушга ёлген адыллары эсгеришкү күнү

Газета издаётся на
балкарском языке
с 1924 года.

Интернет-версия:
smikbr.ru/zaman

ЗАМАН

Орта күн,
ыхчауман ай
(май) 21,
2026 жыл
№ 61 (21730)

КЪБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ ВРЕМЯ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРАДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

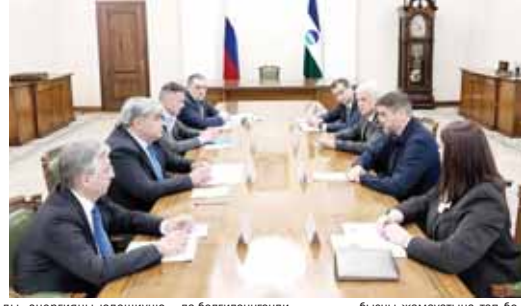
Кенеш

Сёз жамаатны излемлерин бютюю тынгылы толтурууну юсюнден баргызангы

Россей Федерацияны энергетика министрини орунбасары **Петр Коношенко** Къабарты-Малкъарны жазылааында олмада КЪМР-ни Башчысы **Казбек Кокков** бла бирге ишчи кенеш бардырганды.

Жыйылыуга Россейни Президентини СКФОР-да толугу эркинлик бөлүмү регион кенешинде чыгарылыш продукцияны (ВРП) өлчөмү 370 миллиард сомга жеткенди. Ол а аны аллында жылы тарихтерини 105,9 проценттенди.

«Ставропольэнергобит» компаниялары башчылары **Роман Левченко** бла **Лев Кузнецов** да кыташканды. Ушакны кезионде энергетика комплекси айнтыу амаллары союлогонди. Ол санда энергия бла өндүрүшкү жалчылтыну тынгылы кыуарга керекликси да зогертилгенди. Ол а Къабарты-Малкъарны экономикасында баш борчудан бири болганын кылды. Жыйылыуда дат ында энергетика компанияны ишлерин кыйматты этиюно олгарында да кыралганын

Къабек Кокков электрэнергия ючюн төлөуле да белгиленгенди. Къабек Кокков электрэнергия бла жалчылтан бир болса, ол энергетика жагы бла туукулуктуула сабеллик этеригин эмда республикабызны жамауатына тап болумла кыуарга болулугун чертегинди, деп билдириледи КЪМР-ни Башчысыны МАХ-да эчки каналында.

Социал магъаналы жумушлагъа энци эс бурулгъангы

Ал КЪМРДОДЕ Биринчиден, жыйылганына республиканы социал-экономика болумун озгонди. Экономиканы айнтыу министрини орунбасары **Ольга Белецкая** билдирген шартлааы кере, бышар регион кенешинде чыгарылыш продукцияны (ВРП) өлчөмү 370 миллиард сомга жеткенди. Ол а аны аллында жылы тарихтерини 105,9 проценттенди.

КЪМР-ни Парламентинде болган жамауат тынгылауда 2025 жылны бюджетти кыялы толтуруу аны союлоткенди. Аны законла чыгаруучу органы башчысыны орунбасары **Жангатайны Салим бардырганды.**

Кенешини ача, ол республика инсанлары аллында кесине алган битеу борчаны толтуруу аны чертегинди. «Бюджетини 71 проценти социал магъаналы жумушлагъа кыуарылганды», дегенди ол эмда жыйылганына ушакъа тире кытышып, бышарны бюджетти тынгылы созюере чакырганды.

Парламент

Докладчы промышленностка эм эл миолде ёсюе энци эс бурганды. Промышленносткуну индекси 110,3 процент болганды. Россейде ул ол 101 процентге жеткенди. Алай бла биз кыярлада орталык өлчөмни озганбыз, - дегенди ол.

Эл миолкно юсюенден айтханда, быштар 126,7 миллиард сом багысы продукция чыгарылганды, ол а аны аллында жылыны 103,7 проценти тенгилди. Эл миолк жерлени хар 100 гектарында ёсдорлюктен тирликни тергенде, продукция Шимал-Кавказ федерал округда орталык өлчөмден 2,3 кереге, Россейде ул 4 кереге келди. Республика намыкыла эм кетгеле ёсдорюуде алгъын бир заманда да болмаганына кёрюмдөгеле жеткенди – 1 миллион 103 миң тонна тирлик. Аны себепли эм миолк продукцияны асырган аян жерлени кенгертирге керек болганды. Быштар 30 миң тоннага жерле кыуарылганды, битеу да бирге аланы

Ахыры 2-чи беттеди.

Виллим

Сыналагъа казырлана

Бышыл Къабарты-Малкъарда 9 классны бошагъан 16 миңден артык окуучу ОГЭ-ни өткерилди. Ала биринчи инсондан башланадыла. ЕГЭ-ни ул 12 миң ошолчу берилди. Дагында башха билим беруу учрежденилада окугъанладан да 4 миңден аспамысы бу сынамда өтере казырдыла. Экзаменле бериллик жерлени саны 115-ге жетеди.

Форум

Муратлары – төсереки бютюю жарык эмда арцу этерге

Налыкча ётерик «Креативный Эльбрус» форумга кытышырга союенден 500-ден аспам адам билдиргенди. Форумду кыуарганына билдиргенерича, ол 23 майда Жаш төлюно ююно алында майданда бардырылды. Биюнолюк Шимал-Кавказ федерал округдан, Россейни башха субъектлеринден да аны кытышырларыны юсюенден билдирген 512 адам эсепте алынганды.

Регинала аралы форумда тийрелеге танышуула атла кыуарудан эмда магъаналы ишлеге аталгъан туризмден баштап социал жагы бла бирге ишлеуге амдал интеллектуал иелики сабылууга дерди да креатив индустрияны айнтыу амаллары союлолюкюле. Форумчуларыны Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Коккову** эмда федерал эк-

Сайлау

Шахарыбыз ючюн кьол кётюрейик

Налык «Маданит ара шахар – 2028» аты алы ючюн, аршытуе кытышканды, деп билдиреди КЪМР-ни Курортло эс туризм министрствосунда. Республикабызны ара шахарны башха 19 шахары араанча биринчи болууга битеу онгыры барды: баш тарыхы эмда маданиты бла шогъерлейденген аруу мектеплери, обиданча, сабийле да сопура кён айбат жери, музейлери, театрлары...

Сайлау

Шахарыбыз ючюн кьол кётюрейик

Мында жашагъанлыга, кыноалялыга да аслом концент, сахно оюно, чыгарымчалык ирилле кыуаралды. Хар инсон да жоюрги тарых бир зат бла кюерилгенди. Эч ит маданит шахары ул жамауат эмда экспертте союирююлгенди. Жамауаты юсюенден ойтхондо, сойлаулааы ким да кытышылдыкы, жонгыз да кырал жумушлары порталында эсепте шогъере керекди. Экспертле ул оюнулары шахарда маданит

«Сабийлерибизни адамлыкъыга гитчликкен юйретипге тийишледи»

3 бет

«Кючюбюз бирликтеди»

4 бет

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В. Коккову Кавказ урушну хатасы жетген адыллары эсгеришкү күнү бла байламлы ЧАКЪЫРЫУ СЕЗЮ

Къабарты-Малкъарны хурметли жамауаты! Багъалы жершелерим! 21 майда Кавказ уруш болганын 162 жыл болады. Ол күн ады халкыны тарыхында бек ачылуу кезиуриден бирини белгисиди. Кавказ уруш, ол узак ёмюрге тийреле ючюн барган политика кюерешни хатасыннан чыккан, кеп аданы да жойган койсоз кыозуат болганды. Андан кысчып, адыллары ити кеситини тыш кыраллаага кётерге, киши жеринде азап чегере тошганды.

Быллай кюнде биз ол кзылы урушну хатасыннан ёлгенден бошшыны энцише ийи эсгерезиз, тарых ата журтларында кётерге тошоп, киши жерлеринде ачык, жалынгалчылык, уузулук да сынан кыйналганыла, адамдарын анда тазетиле била бирге бушуу этебиз.

Биз таматарларыбызга да эсликчилери, ардак не болулгун алгодан билгалган ошон ючюн бек ыразыбыз. Ала, кадарыны санауларына да кырамай, ата-бабаларыны тарых сойлауларына кертичилик кылгандыла. Ол а ады халкыны Россей кыралыны кыуауунда ата журтлары, ана тиллери, миллет маданиятларын, эчки адет-төвөрленин саклауруга эмда айнытпа да себеплик эткенди.

Саулык

Ауруулары башланган кезиулерин ачыкларга алланып

КЪМР-де саулык саклауу биринчи зеносуны медицина учрежденилары профилактика ишлени тохтаусуз бардырыдыла. Быйылгы жылы биринчи кварталына профилактика кыуаруу бла диспансеризацияны 82 миң адам өткенди, озган жылда ул 300 миң инсандан аспам деп билдирди республиканы оюночусу **Казбек Кокков МАХ-да** каналында.

Биюнолюкде автотранспорт кыуарылыш мобиль комплексени хайрындан диспансеризацияны өтере узак элдеде жашагъанлыга тап болганды, андан сора специалистле адамла аспами ишлеге жолго да бардыла. Республикада диспансеризацияны өтере 21 жеринден тепдилринен бёлом барды, ол санда 8 флюорограф, 9 ФАП, 3 маммограф, 1 флюоромаммограф барды. Федерал программалаагы эм «Саулык саклау» мил-

лет проектлеге кере мажарылган эдиле. Профилактика тинтуилени аспамысы район ара болуушкына бла шакар поликлиникалада бардырыдыла. Нек дегенде шёндю ала тийишли оборудованила бла жалчылтынгандыла эм диспансеризацияны ол учрежденилада кыуаруула бардырырга он барды. Жукъгъан ауруулаага са налмагъаныла ач кезиулеринде ачыктыла өстенди. Аны хайрындан алаага багыгъан тынчырак эмда кыйматлы болады. Биюнолюкде специалистле адамлары кыан тамыра бла байламлы, аш оурунлары ауруулары сойлаулары ачыкларга аны бла бирге Къабарты-Малкъарда жашауларыны качестволарын игилендирге эм узак ёмюр сюрюора онгла кыуарганды, деп айтадыла билдирюде.

Жазылыу-2026

«Заман» ана тилибизни гюрбечисиди

ХУРМЕТЛИ ОКУУЧУЛАРЫБЫЗ! Биз «ЗАМАН» газетини бетлеринде республикада томилиондон ишлени юсюенден билдирюе жазылыу халкыбызны тарыхыны, маданит хазинесини, кыуаччаларыны, жасууларыны, иштелирини бла муратларыны юсюенден да материалла басмалыбыз. Малкър халкыны айтхылык эм беллиги адамлары унутулук кыламызларыны кытайгысы керебиз, алаага махтау бербезиз. Жаш төлюбюз окуулу, аделти, жетишилми болуруна себеплик этерге, аны огурулу жумушлагъа келгендирге тийишбиз. Ахы адет-төвөрлерибизни, ана тилибизни саклаууга энци эс белебиз.

«Заман» аспагы, ол хар юйюрге жангыз да ахшы хапар, игилик келтирилди. Газетте почтаны битеу бёлюмлеринде жазылырга болуучуду. 2026 жылны алты

аыга багысы 1130 сом бла 82 калекди. Изданиябызга Интернетте бар адресни <https://smikbr.ru/zaman> ачып, ол маганалы жумушну алай тамаларга да болуучуду.

Хурметли жамауат!

Энди «Заман» газетини МАХ-да кесини каналы барды. Сени ары кыуауулаагы чакырыбыз. https://max.ru/id725009184_6054

Хурметли жамауат!

Телефонугуз бла бу QR-кодду хайырлана, «Заман» газетте жазылырга онг барды. Алайды да, жазылыгыз, быйылгы жылда газет бла бирге болуугуз!

Кыуанч

Байрамны башлай, голшмичны майору, аскер кыуагыналы ветераны Марина Лукожева бу кыуанччы жыйылыу бизге эм багылы мамырлыкны, азгылыкны эмда таза кёкнө тубюнде жашарга он бергенеге баш урууну белгиси болганын чертенди. «81 жыл мында алгга Улуу Ата журт урушун ахыр топлары атылганды болгун кыуанччылардын миллионла бля адамлары жазууларыды, дегенди. «Ол аналаны жийликмулары бля кыайтарылган жашланы кыуанччылары, оюлган шахарлары жангыдан мангырхан кюге сайды. Бу чынты жипитики, аны башка бгем бля аңелер амал жокду. Бизни борчубуз бу эси сакларга, аны тунюден тёпөгө өтдюркөргө, бир киши да бир заманда да унутмазга этерге», - деп кыошды.

«Кючюбюз бирликтеди»

Музыкалы театрга Улуу Хорламны 81-жыллыгына атылып, «Хорлам бирликтеди» деген байрам концерт кыралганды. Аны сыйлы кыонакларыны араларында КМР-ни Правительствоуно Председатели орундасары Марат Хубиев бля КМР-ни Парламентини Маданият, граждн обществоу аныгыну эм информация политика жаны бля комитетини таматасы Текуяны Амурбий болгандыла.

Жырыла бля концертни андан ары бардырганды. Аны бля бирге КМР-ни кырал музыка театры солистасы Марина Пачева «Любо, братцы, люблю», «Случайный вальс» эм башка белгиле жырыла бля кыуандыр-ганды кыуарчуланы.

де болганы хакды, - деп, Марина Лукожева концертни андан ары бардырганды. Россия Федерацияны миллет гвардиясыны аскерлерини энци 49-чу бригадасыны бириктирилген оркестри битену халкыны бириктирген байрамны, урушда жигитча сермештени, атыларын, эрлерин, жашларын саксылап, жукусуз, солусуз тында урунганалы халарын сөздиргенди.

Спорт

Умуландырган кёрюмдюле

Бу кюнде Ереванда жаш спортчулары (2008-2015 жылда тууганланы) араларында халкыла аралы тур бирдирдырганды. Аны кеслерини усталыкларыны кергюлукте Казакстандан, Россиядан, Тюркюнде эм Армениадан 700-ден аспам дюдюду кыатышандыла. Кыралыбызны жыйымдык командасыны кыуумунда бизни республиканын келечилери да аз тойюл эдиле. Аны бу эршишуде келерича жш сан эм ауурдук кыауумланы араларында өтмелендикте керюмдюле болгонданды: жерлеперибиз битену да 11 мадалла тийишли болгандыла.

РОССИЙНИ ХАЛКЛАРЫНЫ БИРЛИГИНИ ЖЫЛЫ

Бу кюнде Тёбен Чегем элчи орта шкүлүндэ район дарзалды «Бу мени Россиямды, бу мени тууган жеримди» фестиваль бардырылганды. Ол Россияны халкларыны бирлигини жылына жораланганды. Байрам огузган жылды эсе тутууну эмда бусугагызга заманын жашамлыри бля өтмелени бирикире, терен магыналы болганды.

«Бу мени Россиямды, бу мени тууган жеримди!»

дырганды. Ала сабийлеге халккыны араларында мамырлыккы, шүкүлкү магыналылыкларыны юсюндө айтхандыла, ол төрени эсе туту, мында ары да бирликте, татылыккада жашарга чакыргандыла. Сахандан Кзырйиланы Кзайсынды бля Алим Кожоковун өлкюсүз тизгинлери айтылгандыла. Окзуюула классикени тизгинлерини болушкылары бля Ата журтарына, Россияге улуу соймекликтерин билдиргенди. Кзонакка да, кйленеп, сабийлени драхмулукларына бийик багы бергенди. Байрамны сейр кесекеринден бири сабийлени келлик төпюлеге жазган кыагытлары болганды. Алада окууучула бюнюнго жашууну жигиттерини кюсеринден айта, келе турган замалда мамыр жашуу этерикерине ишанууларын билдиргенди, кыралыбызны алгга барыгына ишекси болганарын да айтханды.

ДОДУЛАНЫ МАДИНА.

Келген кыонаккагыла, жаш төлөнө койругуны бля кыошумчулары ючюн ырызлыкларыны билдиргенди. Басмагыз ТЕМУККУЛАНЫ Асият хазырлаганды.

Жылтубуз

Туу аууларыбызны эски элдеринде, кыошлада, жайлыклада бля турама, Бурун ишленген жуналаны, кой топтени, кыбаргыраланы, жашууда керекли башка заттарды, алгга кылай бир кыйын салынганына сейр этеме.

Къаяда илипин

Сырта кесеринде бир хунала бардыла да, алада ташлагга кыарай, трактор, бульдозер, кран болмай, уакылдан болганы берг келтири, кылай орнаткан болгуча, дейме кеси кесиме. Былай гиче жеркилени тегеректери хунала бля белгитили. Аллай жерледе уа баша ёсдоргенди неда кырдык чалгандыла. Бир кыарыш жерни кыошмай хайыланганды бизни милет.

Тошондюрюу

Музейлени халкыла аралы кюнон белгилеи, Хасанины 16-чы номерли мектебинде сейирлик иш бардырылганды. Аны майданы тарыхны, маданиятны, искусствону, бурун заманладан кыла келген адет-төрөлени дунисына батханды. Окуучуларга деп жарашдырылган ишле алгга озган ёмюрлеге эшикени ачканды.

Жалчытыу

Тюбешимно кыурагыанла мектепчилеге кыуаманы согуру, накышала сыла амалларыне эмда аланы магыналарыны, дагында кёл башка заттарыне кесеринден тынгыла хатар айтхандыла, сабийле келери да хунерликтерини кёрюрге он тапхандыла.

Баш редактор КЪОНАКЛАНЫ Хасан РЕДКОЛЛЕЦИЯ: ТЕКУЯНЫ Хану (баш ред, оргубасары), ЖАНУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш ред, оргубасары), КЕТЕРИДИЛАНЫ Улуфия (кыуанччы секретары), МУСКУЛАНЫ Сакинат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМАЛАНЫ Хукура, УЙШАШАЛАНЫ Мурат.

«Былалы ишлени хайырындан бизни окуучуларыбыз тарыхны маг санылыгына эмда маданият төрөлени сактыларга кереклисине туюшоенди, дегенди Геллаланы Светлана. ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Жалчытыу

«Россети Северный Кавказ» - «Каббалкэнэро» компанияны келечилери 0,4 км 10кВ тую чыбыкка тартылган бетон чылында (ПЭП) эркионикис отповолонко Интернет ызаланы, реклама конструкциялары, кеме жарыткан приборлары, камералары эм башка заттары да ачыклар эмеда кетерип ючюн, рейлде бардырыдыла.

Редация авторга бля кызыгыт жюрюмөйдү. Кюл жазмалыга ретиния этмектеди эм ала артка кыайтылгандыла. Газетте босманганга материалда айтханы омон редакцияны омон бля келнимеке болушкунда. Алада айтханы хар зат ючюн Россия Федерацияны Басманы юсюндө закунуна тыншиликке материалды авторлары кесери жуушкунда.

Тинтуйле

«Эсеплеу иш барады» Кыабарты-Малкварда жер участкаланы кырал кадастр эсепле салну ишле быыл да бардырыллыкдыла, деп билдиргенди республиканы Жер эмда ырыскы бля байлаылы халланы министрствондан.

Редация авторга бля кызыгыт жюрюмөйдү. Кюл жазмалыга ретиния этмектеди эм ала артка кыайтылгандыла. Газетте босманганга материалда айтханы омон редакцияны омон бля келнимеке болушкунда. Алада айтханы хар зат ючюн Россия Федерацияны Басманы юсюндө закунуна тыншиликке материалды авторлары кесери жуушкунда.

Телефонла: Редаторуу ирившаны: 42-63-01. Баш редактору орундасары: 42-38-21, 40-44-82, жуушкы секретары: 40-28-97, секретары: 40-93-62, корреспондент, спецналысте: 42-63-52.

РЕДАКЦИЈНЫ Б.Е.НОМЕРИ: Политика эм право - 42-24-02, экономика - 42-66-73, курулуш - 42-66-76, социал ишле - 75-82, курулуш, тургым эм спорт - 40-39-93, окуучулар бля байланышкы жюрюктю эм жазылуу - 42-37-94, сурат алылуу - 40-59-18, элчи корреспондент - 42-68-72, операторла - 42-66-85.

Газет редакциясы «Кыямат-Мадият» ГЗК-чу кыошматор сулукчасы магар тизуш.

Газетте графикаче керю 19,00 саягыда кюл салынды. 20,00 саягыда кюл салынганда. ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГА ЫЙНА: Османланы Хийса - де журнуны редактор, Баллананы Феруза (1-чи бет), Геллаланы Валентина (2,3-чу бет), Бийикуяланы Жаннета (4-чу бет) - корректорла.